

езикъ прокламацията къмъ „Единоувърнитъ намъ наши братя, живѣещи въ турскитъ земи“. Чрезъ нея се възвѣстявало на българитъ, че „единствената целъ на благоувърния и всемилостивъ Императоръ е да защити Христовата църква, да защити васъ, православни нейни чедъ, угнетени отъ разярани врагове. Руска кръвъ до сега не веднажъ се е проливала за васъ и съ Божие благословение — не напраздно. Съ тази кръвъ сж пропити правата, придобити отъ вашитъ братя, чийто животъ не е тъй стѣсненъ като вашия. Дошло е време и вие, останалитъ християни да се сдобие те съ сжщитъ права, и то не само на думи, но и на дѣло“. Заедно съ това отъ Одеса били изписани разни църковни вещи, книги и кръстовете, за да се раздадатъ съ постепенното завзимане на страната на беднитъ български църкви.

Между това рускитъ войски подъ началството на генераль-адютанта Лидерса, като преминали Добруджа, дошли до Силистра, кждето въ началото на м. май (1854) пристигнала и главната квартира. Доста голѣма частъ отъ дунавската армия била съсрѣдоточена тукъ за обсадата на крепостъта. Въ отряда на Лидерса се намирала една частъ отъ българскитъ доброволци. Друга частъ била въ разположение на генераль-лейтенанта Хрулевъ, който билъ изпратенъ съ частъ отъ войскитъ отъ Силистра къмъ Шуменъ; трета се намирала при отряда на генераль-майоръ князь Бебутова, изпратенъ къмъ Русе. А четвъртата останала въ отряда на генераль-лейтенанта Липранди въ Малко-Влашко. Доброволцитъ работили въ окопитъ, изпълнявали аванпостната служба, изпращали ги за рекогносцировки и за отблъсване на неприятелски шайки. На тѣхъ били дадени да разпространяватъ между българитъ прокламациитъ и, освенъ това, пакъ тѣ раздавали на населението пушки и патрони. Около Силистра само били раздадени на жителитъ 735 пушки чрезъ българина И. К. Кишелски, който заемалъ длъжностъ преводачъ при началника на главния штабъ генераль-адютанта Коцебу (по-късно той служилъ въ руската армия, сега 1878 е генераль-майоръ и е назначенъ за губернаторъ въ Варна). Съ безграниченъ възторгъ посрѣщали българитъ рускитъ войски. Мѣстнитъ жители, споредъ силитъ си, услужвали на войскитъ съ всичко, съ каквото биха могли: прогонвали отдѣлни групи башибозуци, залавяли малки обози, пощи, куриери и пр.°. Отъ вътрешна България презъ Сърбия въ май 1854 г. въ руския лагеръ пристигналъ депутатъ И. Бацовъ; той заявилъ за намѣрението на българитъ да тръгнатъ съ оружие въ ржце отъ Балкана къмъ Свищовъ и попиталъ, ще могатъ ли тѣ въ такъвъ случай да разчитатъ на подрѣжка. Н. Х. Палаузовъ доложилъ това на фелдмаршала князь Паскевичъ, който, впрочемъ, отклонилъ това предложение, като казалъ българитъ за сега да се подготвятъ само, защото още не се знае каква война ще трѣбва руситъ да водятъ, отбранителна или настѣпателна.

Неочакваното отстѣпление на рускитъ войски на лѣвия Дунавски брѣгъ (въ юний) хвърлило българското население отъ околноститъ на Силистра въ пълно отчаяние. Тѣли селяни тичали къмъ руската главна квартира и, като хвърляли предъ палатката на началникъ-штаба даденитъ имъ пушки, съ плачъ молѣли да не ги изоставятъ, защото ще бждатъ погубени отъ разяренитъ турци. Съобщили имъ, че имъ се разрешава да тръгнатъ съ рускитъ войски. Сетнината отъ това било, че въ Бесарабия се преселили повече отъ 6,000 души съ 44,000 глави добитъкъ; впрочемъ, тѣзи преселници следъ свършване на войната се върнали пакъ въ отечеството си, гдето ги очаквала амнистия. Следниятъ интересенъ фактъ свидетелствува, доколко българитъ приели присърдце застѣпничеството на Русия. Въ юлий 1854 г., следъ отстѣплението на рускитъ войски отъ България, едно 13-годишно момче, на име Райчо Николовъ, единъ день преплувало Дунава. Казацитъ отъ аванпостовѣтъ го отведи голо при князь Горча-